

Zasady współpracy twórczyń i twórców z Teatrem Powszechnym im. Zygmunta Hübnera w Warszawie

Uznając, że instytucja kultury jest dobrem wspólnym współtworzących ją osób, przyjmujemy następujące zasady współpracy wynegocjowane pomiędzy twórcami i twórczyniami, pracownikami i pracownicami oraz dyrekcją Teatru Powszechnego:

I. ZASADY PODSTAWOWE

1. Każda osoba biorąca udział w procesie pracy współtworzy Teatr jako miejsce wspólne i w tym sensie zajmuje **równorzędną** wobec innych pozycję.
2. Zobowiązanie do **szacunku** wobec wszystkich osób uczestniczących w procesie pracy jest warunkiem pracy w Teatrze Powszechnym.
3. Uznajemy **podmiotowość** każdej z osób uczestniczących w procesie pracy, wzmacniamy niehierarchiczne relacje, staramy się w pełni korzystać z wiedzy, profesjonalnego doświadczenia i umiejętności współpracowników; dążymy do uprawomocnienia głosu wszystkich współpracujących osób.

II. KOMUNIKACJA

Teatr Powszechny przyjmuje, że podstawą podmiotowej współpracy jest komunikacja respektująca powyższe zasady. Dostępna wszystkim uczestnikom procesu pracy wiedza na temat założeń projektu, kierunku i modelu pracy, a także zasobów i możliwości, jakimi dysponuje teatr, zmniejsza niebezpieczeństwo nieporozumień i poczucia wyobcowania. Autorefleksja i wzajemna, wielostronna komunikacja poświęcona zakończonemu projektowi, pozwala zrozumieć działające w instytucji mechanizmy, zależności i konsekwencje oraz wyciągnąć wnioski i zaplanować zmiany.

Teatr przyjmuje następujący model komunikacji towarzyszącej realizacji działań z zaproszonymi twórczyniami i twórcami:

1. **Spotkania przedprodukcyjne** organizowane na wstępnym etapie rozwoju projektu, pozwalające zespołowi realizatorów i realizatorek zapoznać się z zapleczem technicznym, zasobami i potencjałem Teatru i uwzględnić tę wiedzę w założeniach projektu.
2. **Spotkanie inicjujące** zespołu realizatorów i realizatorek z całym zespołem Teatru organizowane przed rozpoczęciem pracy, na którym omawiane są koncepcja bądź kierunek poszukiwań, tematyka, proponowany model pracy, a także ogólne założenia produkcyjne i budżetowe oraz wstępny harmonogram.
3. **Spotkanie produkcyjne** z zespołem technicznym i wszystkimi osobami zaangażowanymi w produkcję poświęcone szczegółowemu omówieniu potrzeb technicznych i założeń produkcyjnych.

4. **Spotkanie ewaluacyjne** zespołu realizatorów i realizatorek z wszystkimi osobami zaangażowanymi w realizację projektu organizowane po jego zakończeniu. Ewaluacja, przeprowadzana zgodnie z przyjętym przez Teatr modelem, powinna obejmować wszystkie etapy produkcji i kończyć się spisaniem rekomendacji oraz wskazaniem osób lub zespołów odpowiedzialnych za ich wdrożenie.

Proces komunikacji powinien obejmować wszystkie przyjęte fazy, jego realizacja może jednak przebiegać wariantowo, w zależności od zaproponowanego przez zespół realizatorów i realizatorek modelu oraz potrzeb uczestników. Zorganizowanie przyjętego procesu komunikacji jest obowiązkiem Teatru, ale jego przebieg, uwzględniający poszanowanie przyjętych wartości i zasad, jest wspólną odpowiedzialnością zespołu realizatorów i realizatorek oraz zespołu Teatru.

III. UMOWY Z TWÓRCAMI I TWÓRCZYNIAMI

Dążąc do podniesienia poczucia stabilności i bezpieczeństwa twórczyń i twórców oraz wzmocnienia zasady wzajemnego zobowiązania i odpowiedzialności w relacjach między instytucją a współpracującymi z nią osobami, Teatr Powszechny przyjmuje następujące zasady zawierania umów o działania twórcze:

1. **Postanowienie o współpracy** zawierane jest z reżyserką lub reżyserem w formie pisemnej lub mailowo zaraz po obopólnym potwierdzeniu zamiaru współpracy, nie później niż 10 miesięcy przed planowaną premierą. Postanowienie zamiera informacje o przybliżonej dacie premiery i zakładanej tematyce pracy.
2. **Umowa na realizację projektu** zawierana jest z reżyserką lub reżyserem najpóźniej 4 miesiące przed rozpoczęciem pracy w Teatrze.

W umowie określa się:

- a) budżet spektaklu, uwzględniający honoraria całego zespołu realizatorów;
- b) scenę, na której zrealizowana będzie produkcja;
- c) podstawowe założenia twórcze (czy spektakl jest realizacją dramatu; czy tekst powstaje przed rozpoczęciem pracy z aktorami, czy wyłania się w czasie prób; jaki jest projektowany charakter środków scenicznych i języka teatralnego itd.) oraz problematykę spektaklu.
- d) harmonogram realizacji projektu określający datę rozpoczęcia prób i datę premiery, a także terminy oddania kolejnych elementów dzieła w zależności od przyjętego modelu pracy, takich jak projekty scenografii i kostiumów, tekst, materiały do prowadzenia komunikacji publicznej o projekcie. Niedotrzymanie zawartych w harmonogramie terminów skutkuje zwiększoną presją, stresem, a często naruszaniem praw pracowniczych członkiń i członków zespołu Teatru. Terminową realizację harmonogramu uważamy więc za niezwykle ważną część „Zasad współpracy”. Jakiegokolwiek

zmiany w tym zakresie powinny być zgłaszane możliwie wcześniej i negocjowane z dyrekcją i zespołem Teatru.

3. **Umowy z twórcami i twórczyniami**, którzy rozpoczynają pracę przed datą rozpoczęcia prób (tekst, muzyka, projekt scenograficzny itd.) podpisywane są w momencie rozpoczęcia pracy. Pozostałe umowy z realizatorami realizatorkami podpisywane są najpóźniej w dniu rozpoczęcia prób. Wszystkie projekty umów przedstawiane są realizatorom i realizatorkom najpóźniej z miesięcznym wyprzedzeniem wobec przyjętej daty podpisania, tak aby możliwe były ewentualne negocjacje i korekty.

IV. ZAPOBIEGANIE NIERÓWNOŚCIOM

Teatr Powszechny stara się niwelować przejawy nierówności i dyskryminacji zarówno w pracy w kulturze, jak i w dostępie do niej.

1. Przeciwdziałamy nierównościom płciowym

Przeprowadzone w projekcie naukowym „HyPaTia. Kobięca historia polskiego teatru” badania wykazały, że w Polsce przez cały okres powojenny aż do 2010 roku w publicznych teatrach dramatycznych kobiety reżyserowały najwyżej ok. 20% premier w sezonie (bywały sezony, w których udział reżyserujących kobiet spadał poniżej 10%). Przez ponad 60 lat nie zanotowano właściwie żadnej dynamiki emancypacyjnej w tym obszarze. W Teatrze Powszechnym w latach 2015–2019 na 43 premiery 19 zostało wyreżyserowanych przez kobiety, co daje twórczyniom 44% udziału. W perspektywie kolejnych trzech sezonów będziemy zmierzać do całkowitego **wyeliminowania luki genderowej**, również w obszarze wynagrodzeń twórców i twórczyń.

2. Wspieramy młodych twórców i twórczynie

Zapewniamy, że co najmniej jedna premiera w sezonie będzie reżyserowana przez debiutujących lub początkujących (nie więcej niż 3 wyreżyserowane spektakle) twórców lub twórczynie.

3. Przeciwdziałamy nierównościom ekonomicznym

Dążymy do transparentności w sposobie wynagradzania i zmniejszenia drastycznych czasem różnic w wysokości honorariów, jakie otrzymują twórcy i twórczynie za pracę w teatrach publicznych. Zdajemy sobie sprawę, że jest to obszar szczególnych napięć i systemowych niesprawiedliwości. Przypominamy, że twórcy i twórczynie pracują w systemie freelancerskim, nie mają zabezpieczeń społecznych związanych z pracą etatową, często pracują poza miejscem swojego zamieszkania, a ich sytuacja życiowa cechuje się wysoką niestabilnością.

Przyjmujemy **minimalną stawkę** za reżyserię repertuarowego spektaklu w wysokości 20 000 brutto. Przeciwdziałając się coraz częstszej w teatrach publicznych praktyce zaniżania honorariów **debiutujących reżyserek i reżyserów**, zobowiązujemy się do objęcia tą zasadą także debiutantów.

V. ZASADA SOLIDARNOŚCI

Zasady współpracy obowiązują **wszystkich** twórców i twórczynie oraz cały zespół Teatru Powszechnego. Wszyscy i wszystkie zobowiązujemy się do ich przestrzegania i stania na ich straży. Kierujemy się przy tym **zasadą solidarności**, w świetle której eksploatacja, naruszenie praw czy brak szacunku wobec kogokolwiek z nas oznacza opresję wszystkich.

VI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Przyjęte zasady współpracy stanowią element procesu, który zmierza do transformacji Teatru Powszechnego w **feministyczną instytucję kultury**. Jej założenia zyskują sens nie w deklaracjach programowych, ale w ucieleśnionych praktykach wspólnej pracy.

Dokument w niniejszej formie obowiązuje w sezonie 2019/2020. Następnie jego założenia i realizacja zostaną poddane ocenie przez Radę Artystyczno-Programową Teatru Powszechnego, złożoną z dyrekcji, reprezentacji pracowników wszystkich działów Teatru oraz przedstawicieli twórców i twórczyń, organizacji współpracujących z Teatrem i publiczności. W wyniku ewaluacji Rada może wprowadzić korekty dokumentu.